

**КОМУНАЛЬНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ХАРКІВСЬКА АКАДЕМІЯ НЕПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ»**

СХВАЛЕНО

Протокол Вченої ради КВНЗ
«Харківська академія неперервної
освіти»

№ 1 від 21.01.2025

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ КВНЗ «Харківська
академія неперервної освіти»

№ від .2025

**ОСВІТНЯ ПРОГРАМА
курсів підвищення кваліфікації**

за темою

«Керівник гуртка: нові горизонти професійного зростання»

«Head of the circle: new horizons of professional growth»

Укладачі: Вороніна Г.Л., доцент кафедри виховання й розвитку особистості,
кандидат педагогічних наук

Цільова група: керівники гуртків закладів позашкільної освіти
науково-технічного та дослідно-експериментального напрямів

РЕКОМЕНДОВАНО

Протокол засідання
кафедри виховання й розвитку особистості
27.01.2025 № 1

Форма підвищення кваліфікації: дистанційна, змішана

НАПРЯМИ: розвиток компетентностей відповідно Порядку підвищення кваліфікації педагогічних та науково-педагогічних працівників, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21 серпня 2019 р. № 800.

МЕТА: професійний розвиток керівників гуртків закладів позашкільної освіти науково-технічного та дослідно-експериментального напрямів

ОСНОВНІ ЗАВДАННЯ:

1. Забезпечити розвиток компетентностей у межах професійної діяльності
 - предметно-методичної;
 - здатності до навчання впродовж життя;
 - інформаційно-цифрової.
2. Поглибити та розширити знання керівників науково-технічного та дослідницько-експериментального напрямів з основними шляхами професійного зростання в умовах реформування освіти.
3. Удосконалити вміння керівників гуртків створювати умови формування й розвитку компетентностей особистості в закладі позашкільної освіти в епоху цифрових технологій.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Освітня програма підвищення кваліфікації за темою «Керівник гуртка: нові горизонти професійного зростання» є складовою Комплексної програми підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладів позашкільної освіти.

Актуальність освітньої програми. В умовах реформування освітньої системи, запровадження ідей Нової української школи, яка базується на компетентнісному та персоналізованому підходах, принципах дитиноцентризму та педагогіки партнерства, зростає необхідність розвитку професійної компетентності педагогів закладів позашкільної освіти. Неперервна освіта має забезпечити умови для особистісного й професійного зростання керівників гуртків, їх творчого потенціалу, уміння навчатися впродовж життя, самоосвіти, підвищення професійної майстерності.

Освітня програма курсів підвищення кваліфікації педагогічних працівників з теми «Керівник гуртка: нові горизонти професійного зростання» спрямована на реалізацію ключових положень Законів України «Про освіту» (зі змінами), «Про позашкільну освіту» (зі змінами), Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року, Стратегії розвитку позашкільної освіти (2017), Стратегічного плану діяльності Міністерства освіти і науки України до 2027 року (2024).

Обсяг: 60 годин (2 кредити)

Особливості організації освітнього процесу за цією програмою полягають у врахуванні особливостей професійної діяльності керівників гуртків закладів позашкільної освіти та передбачає цілісний і системний добір модулів і тем, що дозволяє реалізувати цілісність, системність, технологічність та варіативність підвищення кваліфікації. Навчальні заняття за програмою курсу проводяться засобами інтерактивних та практичних занять (методичний хакатон: практики навчання, виховання, розвитку та соціалізації дитини в умовах позашкільної освіти, менторська зустріч, STEM-вирій, дискусійний клуб, лабораторія ідей, тренінгів, самостійної роботи у вигляді рефлексійної сесії та оцінки результатів у вигляді тестів).

Науково-педагогічні працівники Академії можуть вносити зміни в пропонований освітньою програмою зміст з метою необхідності своєчасного реагування на конкретні умови, у яких відбувається освітній процес, **зазначивши їх в розкладі занять**. Загальний обсяг таких змін може досягати до 25%.

Матеріально-технічне забезпечення освітнього процесу:

- *для очного навчання:* приміщення для занять, обладнання для тренінгів, швидкісний інтернет-канал та відповідні онлайнресурси.
- *для дистанційного навчання:* комп'ютери, ноутбуки, планшети, доступ до мережі Інтернет, платформа дистанційного навчання.

Очікувані результати охоплюють

Знання й розуміння:

- стратегічних векторів розвитку позашкільної освіти та подолання освітніх втрат;
- нормативно-правового забезпечення та регулювання розвитку інформаційно-цифрової компетентності педагога в Україні;
- особливостей використання SMART-освіти та технології BYOD на заняттях гуртків науково-технічного та дослідно-експериментального напрямів;
- змісту компетентностей особистості в позашкільній освіті;
- актуальності допрофільної та профільної підготовки в роботі керівника гуртка;
- важливості збереження психічного та соціального здоров'я здобувачів освіти в умовах воєнного стану;
- актуальності розвитку здібностей і талантів особистості в умовах позашкільної освіти.

Уміння:

- визначати стратегічні вектори розвитку позашкільної освіти та подолання освітніх втрат;
- вибирати та використовувати сервіси та платформи для організації освітнього процесу в дистанційному форматі;

- використовувати SMART-освіти та технології BYOD на заняттях гуртків науково-технічного та дослідно-експериментального напрямів;
- формувати компетентності особистості в позашкільній освіті;
- проектувати сучасне заняття в гуртку науково-технічного та дослідно-експериментального напрямів;
- застосовувати прийоми збереження психічного та соціального здоров'я здобувачів освіти в умовах воєнного стану;
- створювати психологічний комфорт в гуртку в умовах дистанційного та змішаного навчання;
- розвивати здібності й таланти особистості в умовах позашкільної освіти.

Диспозиції (цінності, ставлення):

- дитиноцентризм, цінність особистості;
- готовність застосовувати сучасні підходи до навчання, виховання, розвитку та соціалізації особистості вихованців;
- розвиток здатності планувати освітній процес на засадах стратегії розвитку позашкільної освіти.
- партнерської взаємодії та співпраці з суб'єктами освітнього процесу;
- планування освітньої діяльності, самостійної розробки дидактичних матеріалів.

Компетентності:

- предметно-методична (здатність моделювати зміст навчання в гуртках науково-технічного та дослідно-експериментального напрямів, формувати і розвивати в здобувачів освіти ключові компетентності);
- здатність до навчання впродовж життя (здатність здійснювати власний професійний розвиток, отримувати підтримку від колег);
- інформаційно-цифрова компетентність (здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, здійснювати пошук і критично оцінювати інформацію, оперувати нею в професійній діяльності).

КУРИКУЛУМ **курсів підвищення кваліфікації** **для керівників гуртків художньо-естетичного напрямку за темою** **«Керівник гуртка: нові горизонти професійного зростання»**

№ з/п	Назва модуля	К-ть годин
1.	Освітній тренд 4.0: оновлюємо зміст позашкільної освіти в умовах змін	8
2.	Трансформація діяльності керівника гуртка в епоху цифрових технологій	16
3.	Психоемоційна підтримка та надолуження освітніх втрат у системі діяльності керівника гуртка	10
4.	Шляхи створення безпечного, безбар'єрного та інклюзивного середовища в гуртку	8
5.	Методичний хакатон: практики навчання, виховання, розвитку та соціалізації дитини в умовах позашкільної освіти	14

6.	Діагностико-аналітичний	4
	Разом за модулями (годин/кредитів)	60 год/2 кредити

НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН
курсів підвищення кваліфікації
для керівників гуртків художньо-естетичного напрямку за темою
«Керівник гуртка: нові горизонти професійного зростання»

Назва модуля (інваріантна складова)	№ тем и	Назви тем (варіативна складова)	Усього годин
I. Освітній тренд 4.0: оновлюємо зміст позашкільної освіти в умовах змін	1.1	Компетентнісний підхід в умовах сучасної позашкільної освіти	2
	1.2	Інноваційна компетентність педагогів у контексті професійного саморозвитку	2
	1.3	Національно-патріотичне виховання як пріоритетний напрямок виховного процесу в гуртку	2
	1.4	Сучасні аспекти організації роботи за дослідно-експериментальним напрямом	2
	Разом годин на модуль		8
II. Трансформація діяльності керівника гуртка в епоху цифрових технологій	2.1	Шляхи мотивації гуртківців до проведення науково-дослідницької діяльності	2
	2.2	Проектування сучасного заняття в гуртку науково-технічного та дослідницько-експериментального напрямів	2
	2.3	Інформаційно-цифрова компетентність педагога: вдосконалюємо навички для ефективного навчання в епоху технологій	2
	2.4	Роль цифрових сервісів у створенні інтерактивного навчального контенту на заняттях гуртка	2
	2.5	Особливості формування дитячого колективу в умовах гуртка	2
	2.6	Створення навчального контенту на заняттях гуртка засобами інфографіки	2
	2.7	Розвиток креативного мислення керівника гуртка	2
	2.8	Особливості використання SMART-освіти та технології BYOD на заняттях гуртків науково-технічного та дослідно-експериментального напрямів	2
	Разом годин на модуль		16
III. Психоемоційна підтримка та надолуження освітніх втрат у системі	3.1	Педагогічні інструменти подолання життєвих труднощів учасників освітнього процесу в умовах війни та відбудови	2

діяльності керівника гуртка	3.2	Від соціального здоров'я до освітнього відновлення: підтримка вихованців у період втрат	2
	3.3	Соціально-психологічна підтримка дітей в умовах війни: роль закладів позашкільної освіти	2
	3.4	Психологічна компетентність педагога як провідна умова створення психологічного комфорту в гуртку в умовах воєнного стану	2
	3.5	Збереження психічного та соціального здоров'я здобувачів освіти в умовах воєнного стану	2
	Разом годин на модуль		10
IV. Шляхи створення безпечного, безбар'єрного та інклюзивного середовища в гуртку	4.1	Психолого-педагогічні аспекти розбудови безбар'єрного освітнього простору в умовах війни	2
	4.2	Методи інтеграції учнів з ООП в інклюзивне середовище для розвитку компетентностей	2
	4.3	Психопрофілактика соціально-небезпечних явищ у дитячому середовищі в реаліях сьогодення	2
	4.4	Вільний час як системоутворюючий фактор позашкільної освіти	2
	Разом годин на модуль		8
V. Методичний хакатон: практики навчання, виховання, розвитку та соціалізації дитини в умовах позашкільної освіти	5.1	Менторська зустріч: «Навчальна програма з позашкільної освіти нового покоління»	2
	5.2	STEM-вирій: «Інтегруємо STEM у діяльність гуртків науково-технічного та дослідницько-експериментального напрямів»	2
	5.3	Інноваційна майстерня: «Технології штучного інтелекту в професійній діяльності керівника гуртка»	2
	5.4	Дискусійний клуб: «Вектори здійснення допрофільної та профільної підготовки в роботі керівника гуртка»	2
	5.5	Лабораторія ідей: «Технології розвитку здібностей і талантів особистості в умовах позашкільної освіти»	2
	5.6	Тренінг: «Батьки як партнери: техніки залучення та співпраці»	2
	5.7	Віртуальний квест «Сучасні практики соціалізації та формування цінності здорового способу життя в учнів»	2
	Разом годин на модуль		14
VI. Діагностико-аналітичний	6.1	Настановне заняття. Мотиваційна сесія «Мої очікування від навчання»	2
	6.2	Рефлексивна сесія «Мої професійні відкриття: що допоможе мені стати кращим фахівцем». Підсумкове тестування	2
Разом годин на модуль			4
Усього (годин/кредитів):			60год/2 кредит

ЗМІСТ МОДУЛІВ

МОДУЛЬ 1. Освітній тренд 4.0: оновлюємо зміст позашкільної освіти в умовах змін

1.1 Компетентнісний підхід в умовах сучасної позашкільної освіти
Поняття «компетенція» та «компетентність». Складові компетентності.

Компетентнісний підхід у позашкільній освіті. Базові компетентності.

Ознаки освітнього процесу в ЗПО на засадах компетентнісного підходу: розширення обсягу знань вихованців, мотивація до навчання, реалізація освітніх потреб вихованців, профорієнтація.

Умови формування компетентностей у закладах позашкільної освіти. Зміни в освітньому процесі. Компетентності, що характеризує ставлення вихованця закладу позашкільної освіти до самого себе як до особистості, як до суб'єкта життєдіяльності. Компетентності, що сприяють розвитку навичок взаємодії, вирішення конфліктів та ефективному спілкуванню. Компетентність, що забезпечує різновиди діяльності дитини в освітньому процесі закладу позашкільної освіти.

Компетентнісний підхід до конструювання освітнього процесу в закладах позашкільної освіти. Компетентності, що мають бути сформовані у вихованців у процесі гурткових занять. Завдання, які має вирішити сучасне заняття гуртка, зорієнтовані на реалізацію компетентнісного підходу в навчанні. Результат формування компетентностей у закладах позашкільної освіти.

1.2. Інноваційна компетентність педагогів у контексті професійного саморозвитку

Поступ освіти і розвиток інтелектуальної еліти в Україні в умовах агресії рф. Актуальність підготовки конкурентоспроможної особистості. Інноваційна діяльність педагога як напрям реалізації модернізаційних реформ в освіті. Визначення та походження інновацій в освіті. Інноваційна компетентність педагога.

Ознаки інноваційної діяльності. Критерії розвиненості творчого потенціалу педагога. підготовка педагогів до науково-дослідницької діяльності як один з пріоритетних напрямів практичного використання технології дослідницького навчання. Робота в МАН як різновид інноваційної діяльності.

1.3. Національно-патріотичне виховання як пріоритетний напрямок виховного процесу в гуртку

Виклики в здійсненні виховної роботи під час воєнного стану. Актуальність національно-патріотичного виховання молодого покоління.

Нормативне забезпечення національно-патріотичного виховання в ЗЗСО. Мета та завдання національно-патріотичного виховання в системі освіти України. Принципи побудови виховного процесу в сучасних умовах.

Класифікація цінностей сучасного українського виховання. Громадянські цінності. Патріотизм як почуття і як базова якість особистості.

Виховання патріотичних цінностей у педагогічній спадщині В.О.Сухомлинського. Формування рис і якостей громадянина-патріота. Зміст і форми національно-патріотичного виховання.

Методи та прийоми патріотичного виховання, їх класифікація. Врахування вікових особливостей вихованців як умови ефективного

здійснення патріотичного виховання. Роль особистості педагога у вихованні патріотичних почуттів дітей та молоді. Орієнтири у спільній діяльності батьків та педагогів.

1.4. Сучасні аспекти організації роботи за дослідно-експериментальним напрямом

Організація освітнього процесу в МАН. Залучення здобувачів освіти до науково-дослідницької, експериментальної, конструкторської та винахідницької роботи в різних галузях науки, техніки, культури й мистецтва. Головні завдання Малої академії наук учнівської молоді.

Особливості організації педагогічного процесу в МАН. Характеристика структури наукових відділень МАН. Організація роботи предметних секцій МАН відповідно до здібностей та обдарувань учнів, вихованців, слухачів. Види творчих дослідницьких робіт гуртківців. Організація та проведення конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт учнів – членів Малої академії наук України.

Надання закладам загальної середньої освіти організаційно-методичної допомоги з питань роботи з обдарованою молоддю.

МОДУЛЬ 2. Трансформація діяльності керівника гуртка в епоху цифрових технологій

2.1. Шляхи мотивації гуртківців до проведення науково-дослідницької діяльності

Мотивація як важлива складова частина навчання та будь-якої діяльності людини. Мотив як основний компонент мотивації. Основні види мотивації.

Характеристики навичок дослідницької, аналітичної і інноваційної діяльності. Навчальне дослідження як вид діяльності школярів. Види творчих дослідницьких робіт гуртківців. Характеристика етапів науково-дослідницької діяльності. Прийоми проведення дослідницької діяльності.

Шляхи формування позитивної мотивації навчальної діяльності школярів. Прийоми створення емоційних переживань в умовах гурткової роботи. Методи візуалізації на заняттях гуртів дослідно-експериментального та науково-технічного напрямів: кроссенси, комікси, загадки, ребуси, головоломки тощо.

Роль особистості педагога у сфері педагогічного заохочування позитивної мотивації учнів під час навчання.

2.2. Проєктування сучасного заняття в гуртку науково-технічного та дослідницько-експериментального напрямів

Заняття гуртках – основна форма організованої навчальної діяльності в закладах позашкільної освіти. Принципи ефективної реалізації діяльності здобувачів освіти на заняттях гуртка. Мета, завдання та функції гурткової роботи. Класифікація занять, основні ознаки, їх роль і функції в освітньому процесі закладу позашкільної освіти. Орієнтованість на практичне використання отриманих знань як специфічна особливість гурткового заняття.

Структура сучасного гурткового заняття. Інноваційні методи організації та проведення гурткової роботи та їх характеристика.

Вимоги до сучасного заняття: загальнопедагогічні, психологічні, дидактичні, гігієнічні. Самоаналіз заняття гуртка. Підготовка керівника гуртка до заняття. Розробка плану-конспекту заняття гуртка.

2.3. Роль цифрових сервісів у створенні інтерактивного навчального контенту на заняттях гуртка

Цифрові технології, ресурси та сервіси: означення, класифікація, функціонал. Цифрові освітні сервіси та цифрові дидактичні матеріали. Класифікація цифрових освітніх сервісів за призначенням. Переваги цифрових інтерактивних дидактичних матеріалів.

Інструментарій для створення цифрового інтерактивного навчального контенту: рекомендації щодо вибору та ефективного використання на заняттях.

Приклади створення інтерактивного навчального контенту засобами цифрових сервісів: цифрові робочі аркуші, інтерактивні завдання, тести, інфографіка, ментальні карти тощо.

2.4. Створення навчального контенту на заняттях гуртка засобами інфографіки

Розвиток інформаційно-комунікаційних технологій у 21 столітті. Візуалізація інформації. Переваги візуального навчання. Графічні методи подання інформації. Поняття інфографіки. Напрями використання інфографіки. Використання інфографіки в роботі керівника гуртка. Корисні сервіси для створення інфографіки. Умови створення інфографіки: визначення типу інформації, уявлення цілісного образу інформації, визначення виду презентації. Категорії інфографіки залежно від контенту. Алгоритм створення інфографіки. Дизайнвання ефективної інфографіки. Найкращі практики дизайну.

2.5. Особливості формування дитячого колективу в умовах гуртка

Ціннісні орієнтири сучасної української школи. Сутність поняття колектив, дитяча спільнота, група, тимчасове об'єднання людей. Формування дитячого колективу, характеристика етапів, умов розвитку. Колектив та його вплив на соціальний, когнітивний, емоційний розвиток особистості

Роль педагога у процесі формування та розвитку дитячого колективу. Фасилітативні функції педагога, як організатора творчої діяльності дитячого колективу.

Стилі педагогічного спілкування та комунікативна позиція педагога.

Життєві принципи та цінності як запорука здорового мікроклімату та ефективної роботи колективу.

2.6. Створення навчального контенту на заняттях гуртка засобами інфографіки

Розвиток інформаційно-комунікаційних технологій у 21 столітті. Візуалізація інформації. Переваги візуального навчання. Графічні методи подання інформації. Поняття інфографіки. Напрями використання інфографіки. Використання інфографіки в роботі керівника гуртка. Корисні сервіси для створення інфографіки. Умови створення інфографіки: визначення типу

інформації, уявлення цілісного образу інформації, визначення виду презентації. Категорії інфографіки залежно від контенту. Алгоритм створення інфографіки. Дизайнвання ефективної інфографіки. Найкращі практики дизайну.

2.7. Розвиток креативного мислення керівника гуртка

Розвиток креативного мислення керівника гуртка як важлива складова якісного освітнього процесу.

Креативне мислення як здатність знаходити нові, нестандартні рішення, генерувати оригінальні ідеї та бачити проблеми з різних ракурсів. Відмінності від стандартного мислення. Бар'єри на шляху креативного мислення та шляхи їх подолання. Міфи про креативність.

Критерії та показники рівня розвитку креативного мислення: підвищення ефективності результативності занять, залучення та мотивація дітей до позашкільної діяльності, генерація нових ідей для проєктів і заходів, уміння швидко адаптуватися до змін і вирішувати нестандартні задачі.

Практики розвитку креативного мислення керівника гуртка: мозковий штурм, ментальні карти, синквейн, рольові ігри та кейс-технологія.

2.8. Особливості використання SMART-освіти та технології BYOD на заняттях гуртків науково-технічного та дослідно-експериментального напрямів

Поняття BYOD - «принеси свій пристрій з собою». Сенс BYOD. Використання технології BYOD.

Особливості проведення перевірки домашнього завдання через онлайн тестування. Підведення підсумків заняття через онлайн опитування. Спілкування з учнями через Google Клас.

Використання різних додатків до систем Android та iOS. QR- код. Twiddla. Проведення проєктних робіт учнів з використанням різних пошукових систем та YouTube.

МОДУЛЬ 3. Психоемоційна підтримка та надолуження освітніх втрат у системі діяльності керівника гуртка

3.1. Педагогічні інструменти подолання життєвих труднощів учасників освітнього процесу в умовах війни та відбудови

Порушення неперервності життя під час війни: життєві труднощі, прояви травматичних симптомів, напрями відновлення. Причини та наслідки, через які збройний конфлікт може вплинути на освіту. Наслідки збройного конфлікту для психічного здоров'я людей.

Категорії здобувачів освіти, які потребують додаткової підтримки. Специфічні проблеми дітей з інвалідністю, дітей з числа біженців або внутрішньо переміщених осіб, дітей з неблагополучних, малозабезпечених сімей, підлітків.

Застосування інклюзивних, якісних освітніх практик в роботі керівників гуртків з вихованцями, здобувачами освіти різних категорій. Застосування практик рівноправ'я, інклюзії та справедливості як умова підтримки соціального та емоційного благополуччя здобувачів освіти, які постраждали від війни та насильства. Ключові компоненти практик забезпечення якості освіти.

Методи підтримуючих втручань. Короткий огляд методів ігрової терапії, арт-терапії, технік релаксацій. Методи заспокоєння, допомоги дітям, які мають особливі освітні потреби.

Практичні рекомендації щодо стабілізації психофізичного стану дітей та підлітків. Огляд вправ для зниження рівня емоційного навантаження засобами ігрових, арттерапевтичних практик.

3.2. Від соціального здоров'я до освітнього відновлення: підтримка вихованців у період втрат

Явище соціального благополуччя, соціальне здоров'я особистості та школяра. Зв'язок соціального здоров'я з психологічними особливостями людини. Рівні та показники соціального здоров'я школярів.

Дитина в часі війни: порушення складових здоров'я. Найважливіші чинники, що визначають ступінь впливу війни на здоров'я дітей.

Освітні втрати, компоненти освітніх втрат – навчальні та виховні втрати, зниження темпу розвитку особистості. Психологічні втрати.

Психоемоційна підтримка здобувачів освіти, розвиток соціально-емоційних навичок як запорука освітнього відновлення здобувачів освіти.

3.3. Соціально-психологічна підтримка дітей в умовах війни: роль закладів позашкільної освіти

Підтримка. Види підтримки. Соціально-психологічна підтримка, її організація в закладах позашкільної освіти.

Фактори впливу в умовах війни.

Умови для організації підтримки.

Урахування можливостей позашкільля для підтримки.

Необхідність системи психосоціальної підтримки.

Урахування психологічного стану дітей і педагогів у процесі підтримки.

Проблеми, на які слід звернути увагу у процесі підтримки.

Негативні фактори впливу та застосування комплексного цілісного підходу при наданні підтримки.

З чого розпочинати соціально-психологічну підтримку?

Тематика здоров'я та життєстійкості у процесі підтримки. День психічного здоров'я у закладі позашкільної освіти.

Рекомендації педагогам з ефективної підтримки дітей.

Модель підтримки в освітньому контексті включає в себе чотири етапи (за Буффо).

Система підтримки дитини в закладі позашкільної освіти.

3.4. Психологічна компетентність педагога як провідна умова створення психологічного комфорту в гуртку в умовах воєнного стану

Поняття психологічного комфорту. Орієнтація на потреби вихованця в освітньому процесі, поняття дитиноцентризму. Періодизація дитячого віку. Психофізіологічні особливості, розвитку пізнавальної сфери, особистісні

особливості розвитку дітей різних вікових категорій та врахування їх в організації освітнього процесу.

Канали сприйняття інформації (аудіал, візуал, кінестетик).

Характеристика сучасних дітей покоління Z. Рекомендації щодо організації навчання дітей цього покоління.

Соціальні фактори формування особистості та їх вплив на поведінку здобувачів освіти.

Партнерська взаємодія з учасниками освітнього процесу. Психологічна компетентність. Здатність визначати та враховувати в освітньому процесі вікові та індивідуальні особливості дітей. Здатність використовувати стратегії роботи з гуртківців, які сприяють розвитку їхньої позитивної самооцінки, я-ідентичності. Здатність формувати мотивацію дітей та організовувати їхню пізнавальну діяльність. Здатність формувати спільноту учнів, у якій кожен відчуває себе її частиною.

3.5. Збереження психічного та соціального здоров'я здобувачів освіти в умовах воєнного стану

Поняття «здоров'я». Право на здоров'я в умовах війни. Актуальність проблеми права на здоров'я в нормативних документах. Складові права на здоров'я.

Визначення психічного здоров'я. Показники психічного здоров'я.

Психічне здоров'я в умовах воєнного стану.

Гармонія і баланс. Характеристики ментально здорової людини.

Причини погіршення психічного здоров'я. Поняття про психічні розлади.

Передумови виникнення ризиків психічних захворювань. Травматичний вплив на здоров'я в умовах війни. Дитяча травма в умовах війни.

Наявність ресурсів. Проблема з ресурсами.

Соціальне здоров'я підлітків. Формування психосоціального здоров'я в умовах війни. Формування безпечного освітнього простору.

Ознайомлення з техніками відновлення, розслаблення. Перерви й позитивне налаштування (вправи). Переживання психічної травми. Допомога і підтримка. Врахування ознак психосоціального розвитку. Рекомендації експертів.

Вікторина «Стрес та відновлення». Матеріали для використання «Ресурсна скриня». Вправа «Мій настрій». Інструменти для малювання в дистанційному форматі.

МОДУЛЬ 4. Шляхи створення безпечного, безбар'єрного та інклюзивного середовища в гуртку

4.1. Психолого-педагогічні аспекти розбудови безбар'єрного освітнього простору в умовах війни

Освіта без бар'єрів, філософія, кроки та складові безбар'єрності в освіті.

Правила безбар'єрного спілкування. Психосоціальна підтримка формування безбар'єрного освітнього середовища закладу освіти. Інклюзія. Гендарна рівність. Формування толерантності як запорука ненасильницької взаємодії та профілактика дискримінації.

Комунікація. Спілкування. Механізми пізнання іншої людини: ідентифікація, емпатія, рефлексія тощо.

Комунікативні бар'єри та їх подолання: уникнення, авторитет, непорозуміння, логічний бар'єр, стилістичний бар'єр, семантичний бар'єр, перцептивно-інтерпретаційний бар'єр.

4.2. Методи інтеграції учнів з ООП в інклюзивне середовище для розвитку компетентностей

Діти з ООП в умовах Нової української школи: орієнтація на потреби учнів, партнерство в найкращих інтересах дитини, співпраця з батьками, розвиток життєвих навичок. Успішність дитини з ООП в освітній діяльності як важлива умова й складова її розвитку й соціалізації.

Дитина з ООП як суб'єкт інклюзивного навчання. Психолого-педагогічне вивчення особистості дитини: сильні сторони, інтереси, бажання, зони актуального та найближчого розвитку дитини. Розвиток емоційно-вольової сфери та самооцінки дітей з ООП.

Безбар'єрне інклюзивне освітнє середовище для розвитку компетентностей всіх учасників освітнього процесу. Фактори, що сприяють інтеграції дитини в освітнє середовище. Гнучкість і творчість у педагогічній діяльності керівника гуртка.

4.3. Психопрофілактика соціально-небезпечних явищ у дитячому середовищі в реаліях сьогодення

Визначення профілактики. Актуальність профілактичної роботи в діяльності керівника гуртка. Призначення профілактики, її види.

Первинна психопрофілактика. Коло завдань первинної психопрофілактики. Особливості вторинної психопрофілактики.

Третинна психопрофілактика.

Небезпеки та їх прояв. Небезпеки соціального характеру. Прояв соціальних небезпек.

Девіантна поведінка підлітків. Характерні ознаки девіантної поведінки підлітків. Типові риси "важкого підлітка".

Наркотизація, суїцидальна поведінка. Бродяжництво. Протиправна і злочинна поведінка.

Профілактика як процес попередження та підтримки. Шляхи запобігання проявам асоціальної поведінки підлітків.

Рівні здійснення профілактики соціально небезпечних явищ. Характеристика та основні напрями первинної профілактики соціально небезпечних явищ.

Принципи проведення профілактики соціально небезпечних явищ. Ефективні технології психопрофілактики. Методи профілактики.

4.4. Вільний час як системоутворюючий фактор позашкільної освіти

Вільний час. Сутність поняття «змістовне дозвілля», «вільний час». Системоутворюючий фактор вільного часу. Значення вільного часу в

позашкільній освіті, потенціал змістовного дозвілля. Дозвілля як складова вільного часу.

Класифікація дозвіллевої діяльності за ознаками. Структурне наповнення дозвіллевої діяльності. Загальні вимоги до повноцінного дозвілля. Методи дозвіллевої педагогіки і види дозвіллевої діяльності. Дозвіллева діяльність в канікулярний час.

Стратегія розвитку позашкільної освіти. Стратегічні цілі позашкільної освіти для розвитку цінностей особистості. Соціокультурна та громадянська діяльність закладів позашкільної освіти.

Аксіологічний підхід у педагогіці дозвілля. Виникнення філософської теорії цінностей. Аксіологія – наука про цінності. Аксіологічні чесноти. Види і рівні цінностей. Поняття ідеалу. Місце аксіології в системі культури. Аксіологічний потенціал дозвілля.

МОДУЛЬ 5. Методичний хакатон: практики навчання, виховання, розвитку та соціалізації дитини в умовах позашкільної освіти

5.1. Менторська зустріч: «Навчальна програма з позашкільної освіти нового покоління»

Програма роботи гуртків – основний документ педагога закладу позашкільної освіти. Організаційно-методична робота педагога закладу позашкільної освіти як центру розвитку позашкільної освіти в регіоні. Основні документи, з якими працює керівник гуртка. Види, класифікація, структура програм. Вимоги до державних, експериментальних та авторських програм роботи гуртків, клубів, секцій та творчих об'єднань. Програмно-методичне забезпечення діяльності керівника гуртка як основа розвитку позашкільного навчального закладу. Особливості розробки мети, завдань, принципів та змісту програми гуртка.

Аналіз програм закладу позашкільної освіти (за профілем, напрямом діяльності, за змістом освіти, за формою реалізації, за віком, за рівнем засвоєння, за функціональним призначенням, за терміном дії).

Характеристика рівнів навчання.

Різниця між освітньою й навчальною програми. Організація індивідуальної та групової роботи, інклюзивного навчання в гуртках. Порядок оформлення списку використаних джерел. Електронні бази навчальних програм з позашкільної освіти. Всеукраїнський конкурс рукописів навчальної літератури для позашкільних навчальних закладів системи освіти як один із шляхів підвищення якості та удосконалення змісту позашкільної освіти та забезпечення ЗПО якісною навчальною літературою.

5.2. STEM-вирій: «Інтегруємо STEM у діяльність гуртків художньо-естетичного напрямку»

STEM як один з головних трендів інноваційної освіти в Україні. Нормативно-правові засади впровадження STEM-освіти в Україні. Значення й сутність поняття акроніму STEM: S – science, T – technology – E-engineering –

M-mathematics. Основні ланки впровадження STEM-освіти в Україні: початкова, базова; профільна; педагогічна; післядипломна освіта.

Переваги STEM-освіти. Створення STEM-простору в закладі освіти: навчання – від практики до теорії. Інтеграція (міжпредметна, трандисциплінарна) – провідний принцип STEM-освіти. Інтегроване заняттям як особлива форма STEM-навчання. «Навчання навпаки» та його переваги.

Проведення просвітницько-профорієнтаційної роботи серед молоді з метою ознайомлення зі STEM-професіями. Мейкерство як складова STEM-освіти. Створення та функціонування STEM-лабораторій/центрів. Діяльність Всеукраїнського науково-методичного віртуального STEM-центру.

Професійна майстерність педагогів як основа якості запровадження STEM-освіти.

5.3. Інноваційна майстерня: «Технології штучного інтелекту в професійній діяльності керівника гуртка»

Поняття про штучний інтелект. Особливості використання технологій штучного інтелекту в роботі керівника гуртка. Сервіси штучного інтелекту в освіти. Типологія застосунків штучного інтелекту та їх призначення. Конструювання етапів уроку/заняття, генерація малюнків, зображень, відео та аудіоматеріалів. Створення цілісного продукту. Симуляція 3Д сцен. Створення творчих завдань. Методика навчання дітей алгоритмам створення творчих завдань засобами штучного інтелекту. Рефлексія.

5.4. Дискусійний клуб: «Вектори здійснення допрофільної та профільної підготовки в роботі керівника гуртка»

Актуальність профорієнтації в епоху освіти. Професійна орієнтація молоді – актуальне питання тісної взаємодії усіх соціальних партнерів, стейкхолдерів. ТОП – 5 професійних сфер, затребуваних на вітчизняному ринку праці у післявоєнний період. Основні меседжі Національного форсайт-дослідження «Україна – 2035: людський капітал та ринок праці».

Історичний поступ розвитку профорієнтаційної роботи. Відкриття першого профконсультаційного бюро Карла Пірсона. Профорієнтація в Україні.

Сутність поняття «профорієнтація», «профіль навчання», «допрофільне і профільне навчання». Відмінність профільного та професійного навчання. Етапи профорієнтаційної роботи.

Головні цілі Стратегії розвитку позашкільної освіти. Стратегічна місія і тренди позашкільної освіти XXI століття. Напрями і профілі позашкільної освіти.

Місце профільної освіти у законодавчих актах МОН України. Складові системи професійної орієнтації в закладі позашкільної освіти.

Форми профорієнтаційної роботи в ЗПО. Навчальні програми для розвитку в учнівської молоді ключових компетентностей, наскрізних умінь та лідерських якостей.

Практичне онлайн-заняття за темою «Мій вибір» на універсальній онлайн-дошці Padlet.

5.5. Лабораторія ідей: «Технології розвитку здібностей і талантів особистості в умовах позашкільної освіти»

Розвиток здібностей і талантів в сучасних умовах. Творчі можливості. Види здібностей. Підходи до організації освітнього процесу, які орієнтовані на розвиток здібностей. Прояв здібностей. Пізнавальна сфера та випереджальний розвиток. Обдарованість. Талант, його прояви. Врахування творчих можливостей особистості. Творчий потенціал. Критерії таланту. Як провести заняття з генерації ідей?

Позашкільна освіта і розвиток талантів. Можливості позашкільної освіти для розвитку здібностей і талантів. Особливості змісту позашкільної освіти. Пошук креативних форм і методів позашкілля. Функціональний компонент позашкілля. Педагогічна творчість. Нова роль педагога позашкілля. Умови розвитку творчості. Можливості Малої академії наук України. Роль STEAM підходу. Залучення до наукових конкурсів. Інтерактивні вправи. Інструменти для розвитку творчості. Вікторини. Генерація ідей. Спільнотворимо Спільна творчість з вихованцями.

5.6. Тренінг: «Батьки як партнери: техніки залучення та співпраці»

Актуальність просвітницької роботи педагога щодо формування педагогічної культури батьків. Вправа «Родина, родина – від батька й до сина».

Мета виховання в системі освіти, мета сімейного виховання. Сімейне виховання, його роль у становленні особистості дитини. Вправа «Моє ім'я» Змістовний компонент педагогічної культури батьків.

Принципи формування педагогічної культури батьків. Типи сімей. Вправа «Методи вивчення сімей». Завдання, принципи, напрями взаємодії педагога з сім'ями вихованців. Дії педагога щодо налагодження партнерської взаємодії. Вправа «Наш герб». Причини виникнення труднощів у роботі з батьками. Форми роботи з батьками вихованців в умовах дистанційної освіти.

5.6. Віртуальний квест «Сучасні практики соціалізації та формування цінності здорового способу життя в учнів»

Соціальне середовище, його роль у соціалізації особистості. Компоненти соціального середовища, їх вплив на формування відповідних ціннісних орієнтацій та поведінки особистості.

Цінність «здоров'я». Формування культури здорового способу життя учнів, вихованців, слухачів. Нові виміри безпеки: виклики та рішення в умовах воєнного стану. Формування навичок безпечної поведінки як складова превентивного виховання в гуртку.

Сучасні практики, форми й методи побудови соціально-виховної взаємодії, умови ефективності такої взаємодії. Трансформація методів взаємодії при дистанційній формі організації освітнього процесу.

Складові здорового способу життя. Забезпечення рухової активності шляхом організації рухових ігор та естафет, квест-руханок, естафет до свята олімпійського руху тощо. Основи здорового харчування – складник здорового способу життя. Вікторини та естафети електронного освітнього ресурсу LearningApps.org тощо як ресурс формування особистості.

МОДУЛЬ 9. Діагностико-аналітичний

Тема 9.1. Настановне заняття. Мотиваційна сесія «Мої очікування від навчання»

Ознайомлення слухачів з організацією, змістом та умовами проведення курсів. Повідомлення вимог до виконання завдань підсумкового тестування.

Визначення очікувань від навчання з використанням криголамів та мотиваційних вправ.

Тема 9.2. Рефлексивна сесія «Мої професійні відкриття: що я дізнався і як це застосую у своїй практиці». Підсумкове тестування

Підбиття підсумків навчання на курсах підвищення кваліфікації та осмислення отриманих знань і навичок. Рефлексивні вправи щодо визначення результативності засвоєння програми підвищення кваліфікації та стратегій професійного розвитку.

Підсумкове тестування щодо визначення рівня знань, що набути слухачем під час навчання.

Рекомендовані джерела

НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ ДОКУМЕНТИ:

1. Державний стандарт базової і повної загальної середньої освіти. URL: <http://www.mon.gov.ua/>
2. Загальна декларація прав людини. URL: доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>
3. Закон України “Про позашкільну освіту” URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1841-14#Text>
4. Закон України «Про вищу освіту». URL: http://osvita.ua/legislation/Ser_osv/36975
5. Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо протидії булінгу (цькуванню)». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-19>
6. Закон України «Про загальну середню освіту» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/651-14>
7. Закон України «Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні». URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/5207-17>
8. Закон України «Про наукову і науково-технічну діяльність». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-19>
9. Закон України «Про освіту» URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
10. Закон України «Про професійний розвиток працівників» № 4312 -VI 12.12 2012 р. URL: <http://osvita.ua/legislation/law/27314/>
11. Концепція реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року. URL: <http://www.kmu.gov.ua/control/uk/cardnpd?docid=249613934> .
12. Наказ Міністерства освіти і науки України «Про затвердження Положення про дистанційне навчання» від 25.04.2013 р. № 466. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0703-13>
13. Наказ Міністерства освіти і науки України «Щодо оволодіння учителями загальноосвітніх навчальних закладів інформаційно-комунікаційними технологіями» від 03.10.2012 р. № 2.

URL:

<http://document.ua/shodo-ovolodinnja-uchiteljami-zagalnoosvitnih-navchalnih-zak-doc86979.html>

14. Наказ МОН від 06.06.2022 № 527 «Про деякі питання національно-патріотичного виховання в закладах освіти України та визнання таким, що втратив чинність, наказу Міністерства освіти і науки України від 16.06.2015 № 641». URL: <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-deyakipitannya-nacionalno-patriotichnogo-vihovannya-v-zakladah-osviti-ukrayini-taviznannya-takim-sho-vtrativ-chinnist-nakazu-ministerstva-osviti-i-nauki-ukrayinivi-d-16062015-641>
15. Державна цільова соціальна програма національно-патріотичного виховання на період до 2025 року, затверджена Постановою Кабінету Міністрів України від 30.06.2021 № 673. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/673-2021-%D0%BF#n11>

НАУКОВО-МЕТОДИЧНА ЛІТЕРАТУРА:

1. Бех І. Д. Особистість на шляху до духовних цінностей: монографія. Київ-Чернівці: «Букрек», 2018.
2. Бех І. Д. Теоретико-прикладний сенс компетентнісного підходу в педагогіці. Формування базових компетентностей у вихованців позашкільних навчальних закладів : зб. матеріалів міжнар. наук.-практ. конф. (25–27 лютого 2013 р., м. Київ). К., 2013. С. 18-26.
3. Бех І. Колектив як чинник створення унікальної ситуації виховання особистості. Директор школи. 2002. № 6 (лют.). С. 8.
4. Бех І.Д. Програма українського патріотичного виховання дітей та учнівської молоді. Методист. 2014. 11(35). С. 11–25.
5. Биковська О. Особливості професійної підготовки педагогів для системи позашкільної освіти. URL: <http://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/123456789/944/1/2.pdf>.
6. Биковська О.В. Теоретико-методичні основи позашкільної освіти в Україні : монографія. К.: ІВЦ АЛКОН, 2006. 355с.
7. Вербицький В. Проектна форма навчання і виховання у загальноосвітньому та позашкільному навчальному закладі освіти еколого-натуралістичного напрямку. Проблеми та шляхи їх вирішення. На допомогу вчителям біології, хімії, географії, керівникам гуртків екологічного спрямування, методистам позашкільних навчальних закладів. Рідна школа. 2007. № 3. С. 35-47.
8. Виховний потенціал позашкільних навчальних закладів : колективна монографія: за заг. ред. О. В. Литовченко]. К.: О.Т. Ростунов, 2011. 200 с.
9. Виховуємо патріотів : збірка методичних матеріалів / за ред. В.А. Редіної. Харків: Харківська облСЮТур, 2016. 124 с.
10. Вишневський О. Теоретичні основи сучасної української педагогіки. Посібник для студентів вищих навчальних закладів. Видання друге, доопрацьоване і доповнене. Дрогобич, Коло, 2006, 528 с.
11. Вороніна Г.Л. Програмне забезпечення освітнього простору позаурочної та позашкільної роботи. Джерело педагогічної майстерності. Позакласна та позашкільна робота: Науково-методичний журнал. Випуск № 1(49). Харків: Харківська академія неперервної освіти, 2011. С.65-70.
12. Портфоліо молодіжної роботи Ради Європи. Інструмент для оцінювання та розвитку компетенцій молодіжної роботи URL: <https://decentralization.gov.ua/uploads/library/file/331/pmr.pdf>
13. Ковганич Г.Г., Кириченко В. І. Науково-методична робота в ПНЗ: зміст, форми, технології. *Позашкілля*. 2010. С. 3–15.

14. Мосякова І. Ю. Концептуальні основи модернізації змісту позашкільної освіти»: практико орієнтований посібник. Київ : Педагогічна думка, 2018. Ч.1. 121 с.
15. Національно-патріотичне виховання у навчальних закладах. *Джерело педагогічних інновацій.*: Науково-методичний журнал. Харків: Харківська академія неперервної освіти, 2015. Випуск № 2 (10). 154
16. Поліхун Н. І., Сліпучіна І. А., Чернецький І. С. Педагогічна технологія STEM як засіб реформування освітньої системи України. *Освіта та розвиток обдарованої особистості*. 2017. № 3(58). С. 5-9.
17. Програма «Нова українська школа» у поступі до цінностей. Київ, 2018. 40с.
18. Пустовіт Г., Тихенко Л. Позашкільна освіта і виховання: дидактичні основи методів навчально-виховної роботи: монографія. Суми: ВТД «Університетська книга», 2008. 272 с.
19. Формування у вихованців позашкільних навчальних закладів базових компетентностей : монографія / В. В. Вербицький, та ін.; за ред. В.В.Мачуського. Харків : «Друкарня Мадрид», 2015. 330 с.

ЕЛЕКТРОННІ РЕСУРСИ

1. Всеукраїнський науково-методичний віртуальний STEM-центр. URL: <http://stemua.science/>
2. Лист Національного еколого-натуралістичного центру учнівської молоді «Щодо розгляду питання про професійний стандарт педагога позашкільного навчального закладу» від 19.11.2015 р. № 230. URL: <https://nenc.gov.ua/wp-content/uploads/2015/01/19-11-230.pdf> .
3. Методичні рекомендації щодо впровадження STEM-освіти в навчальних закладах України. URL: <http://ocntt.dp.ua/index.php/stem2017/item/706-metodychnirekomendatsii-shchodo-vprovadzhenia-stem-osvity-v-navchalnykhzakladakhukrainy> .
4. Стратегія розвитку позашкільної освіти. URL: https://rep.up.krakow.pl/xmlui/bitstream/handle/11716/10888/Bykowska%20Olena-Strategiya_2021.pdf?sequence=4&isAllowed=y
5. Лекція "Що таке позашкільна освіта?». URL: <https://www.youtube.com/watch?v=WquBHASyziA>
6. Лекція "Що таке навчальна програма у позашкільній освіті?«. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=b5VVrApWZAE>
7. Лекція "Дистанційна робота закладів позашкільної освіти". URL: https://www.youtube.com/watch?v=nPPVwlUX5l0&t=2s&fbclid=IwAR3osnedr_84bHXWbNARiAaSz7-wY_m_idg2gRoo6ULmGt5tbc4ljvk4AZY
8. Лекція "Інклюзивне навчання у закладах позашкільної освіти«. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=HGNzSHzxrLU>
9. Всеукраїнська нарада "Позашкільна освіта у воєнний та повоєнний час" до Дня захисту дітей 1.6.2022. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=rzp3cFnT-GM&t=16s>
10. Всеукраїнський форум «Діти і освітянський фронт позашкілля». URL: <https://www.youtube.com/watch?v=q1jpth2hhoI>

ІНФОРМАЦІЙНІ СТОРІНКИ

1. <https://edu-post-diploma.kharkov.ua/> – сайт КВНЗ «Харківська академія неперервної освіти»

2. <https://mon.gov.ua/ua> – Міністерство освіти і науки України
3. <https://www.facebook.com/UAMON/> – Фейсбук сторінка МОН
4. <https://nus.org.ua/> – сайт «Нова українська школа»
5. <https://www.facebook.com/nus.org.ua/> – Фейсбук сайту «Нова українська школа»
6. <http://osvita.ua/> – сайт Освіта.ua
7. <https://nenc.gov.ua/> – Національний еколого-натуралістичний центр учнівської молоді
8. <http://udcpo.com.ua/> – Український державний центр позашкільної освіти;
9. <http://ukrjuntur.org.ua/> – Український державний центр національно-патріотичного виховання, краєзнавства і туризму учнівської молоді;
10. <http://man.gov.ua/ua> – Національний центр “Мала академія наук України”
11. <https://www.pou.org.ua/> – міжнародна асоціація позашкільної освіти
12. <https://www.facebook.com/people/%D0%9C%D1%96%D0%B6%D0%BD%D0%B0%D1%80%D0%BE%D0%B4%D0%BD%D0%B0-%D0%B0%D1%81%D0%BE%D1%86%D1%96%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%8F-%D0%BF%D0%BE%D0%B7%D0%B0%D1%88%D0%BA%D1%96%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%BE%D1%97-%D0%BE%D1%81%D0%B2%D1%96%D1%82%D0%B8-%D0%9C%D0%90%D0%9F%D0%9E/100057230928255/> – Міжнародна асоціація позашкільної освіти - МАПО